

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare, N2020/02353

Konstnärsnämnden har fått promemorian *Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare* på remiss och lämnar härmed sitt yttrande.

- Konstnärsnämnden välkomnar förslaget om ett riktat omsättningsstöd till enskilda näringsidkare med anledning av covid-19. Vi ställer oss positiva till att omsättningsstöd ska vara möjligt att söka för enskilda näringsidkare som inte har så stora fasta kostnader i sin verksamhet. Vår bedömning är dock att detta stöd inte fullt ut kommer gynna vår målgrupp varför en särskild beredskap för konstnärgruppen fortsatt behövs framgent.

Konstnärsnämnden menar att det är svårt för företagande konstnärer att uppfylla de kriterier som krävs för att erhålla det föreslagna omsättningsstödet genom att

- gränsen på minst 200 000 kronor i nettoomsättning under föregående år är för hög för vår målgrupp,
- konstnärer i många fall har oregelbundna inkomster varför det blir svårt att styrka en omsättningsminskning genom att jämföra med motsvarande period föregående år.

Inledning

Ett av Konstnärsnämndens övergripande uppdrag är att hålla sig underrättad om konstnärers¹ ekonomiska och sociala villkor samt löpande bevaka skattesystemet och trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig yrkesverksamhet.

Konstnärers arbetsmarknad kännetecknas generellt av få tillsvidareanställningar. Därför är det vanligt att konstnärer bedriver sin verksamhet som enskilda näringsidkare. Över hälften av konstnärerna har enskild näringsverksamhet och inom vissa konstområden, som bild och form, är det vanligare än andra. Den rådande trenden över tid är en ökning av antalet enskilda näringsidkare. Det är också vanligt att konstnärer kombinera enskild näringsverksamhet med inkomst av tjänst, s.k. kombinatorer.²

¹ Konstnärsnämnden använder begreppet konstnär för skapande eller utövande person oavsett konstområde.

² 2016, *Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor*, s. 58

Övergripande om konstnärers ekonomiska villkor

För konstnärer är det snarare regel än undantag att deras verksamhet kännetecknas av **ojämna inkomster**. Förskottsbetalningar och större klumpsummor som ersätter framtida arbete varvas med betalningar som ersätter arbete i efterhand.

Ett annat kännetecken är att många konstnärer är **kombinatörer**. En professionell karriär kan bestå av två tredjedelar anställning kompletterad med en tredjedel företagande och där båda inkomsterna är nödvändiga för konstnärens överlevnad.

Konstnärer har generellt **låga inkomster** i jämförelse med befolkningen som helhet och tappar även i inkomst över tid. Medianvärdet för den sammanräknade förvärvsinkomsten för hela konstnärgruppen 2014 var 217 808 kronor³.

3. Införandet av ett omsättningsstöd

3.1 omsättningsstödet huvudsakliga utformning

Konstnärsnämnden välkomnar förslaget om ett riktat omsättningsstöd till enskilda näringsidkare med anledning av covid-19. Vår uppföljning av pandemins effekter visar att gruppen drabbats hårt ekonomiskt samt att de tidigare företagsstöd som inrättats under året, i relativt liten utsträckning träffat konstnärgruppen.

Vi gör bedömningen att inte heller detta stöd fullt ut kommer gynna vår målgrupp, varför en särskild beredskap för konstnärgruppen behövs även framöver.

3.2 Utformningen av stödet

Konstnärsnämnden menar att det finns svårigheter för företagande konstnärer att uppfylla de kriterier som krävs för att erhålla det föreslagna omsättningsstödet.

Dels är gränsen på minst 200 000 kronor i nettoomsättning under föregående år i många fall för hög för vår målgrupp. Konstnärers låga inkomster bekräftas av promemorians tabell på sidan 31. Där framgår att den genomsnittliga nettoomsättningen för konstnärlig och kulturell verksamhet 2018 var 129 000 kronor. För en konstnär som kombinerar anställning med företagande kan en på pappret blygsam företagsintäkt vara helt avgörande för konstnärens överlevnad. Därför kan vi inte ställa oss bakom skrivningen på sidan 16 som säger att: ”Omsättningsgränsen om 200 000 kronor är en uppskattning av den lägsta nettoomsättningen som torde krävas för att en person ska kunna livnära sig på sin enskilda näringsverksamhet.”

Den andra större svårigheten ligger i att omsättningsminskningen ska styrkas genom att jämföra omsättningen med motsvarande period föregående år. Här blir det väldigt stora problem för konstnärer som ofta inte har regelbundna intäkter på det som sätt som avses. Det finns en risk att konstnärer kanske inte har någon intäkt under motsvarande period eller omvänt kanske istället gynnas genom en större förskottsbetalning.

³ 2016, *Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor*, s. 41.

Kravet på att ha ett godkännande för F-skatt är också en nackdel för konstnärer som säljer varor och därmed inte behöver ha ett godkännande för F-skatt. Det är dessvärre ofta vanligt med ett likhetstecken mellan godkännande för F-skatt å ena sidan och företagare å den andra sidan.

En sak som vi tycker är något oklar i promemorian är vad som avses med att ”Omsättningsminskningen ska så gott som uteslutande vara orsakad av sjukdomen covid-19.” Hur ska detta kunna styrkas?

3.3 Beräkning av stödets storlek

Konstnärdsnämnden välkomnar att förslaget om omsättningsstöd ska vara möjligt att söka för enskilda näringsidkare som inte har så stora fasta kostnader i sin verksamhet. Det är något som gynnar vår målgrupp och som troligen missgynnade densamma vad det gäller det tidigare omställningsstödet⁴.

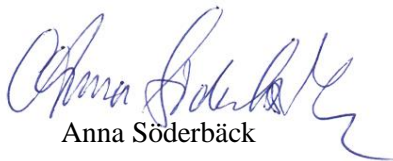
3.3 Förfarandet

Konstnärdsnämnden menar att det kan finnas svårigheter att genom utdrag ur bokföringen fastställa nettoomsättningen.

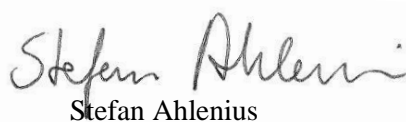
Eftersom konstnärer har ojämna inkomster, uppstår frågor om periodisering av intäkterna, så att en jämförelse kan göras mellan jämförelseperioderna enligt bokföringsmässiga grunder. Hur ska till exempel ett förskott eller en royaltyutbetalning hanteras? Frågan är vad som avses med utdrag ur bokföringen som stöd för ansökan.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av myndighetens direktör Anna Söderbäck. Föredragande har varit utredare Stefan Ahlenius.

Anna Söderbäck

Stefan Ahlenius

⁴ 2020, *Konstnärernas ekonomiska villkor under pandemin*, s. 47